

BỘ TÀI CHÍNH

**CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Số: *14585*/BTC-QLG
V/v trả lời chất vấn của ĐBQH
khoá XIII, kỳ họp thứ 2

Hà Nội, ngày *28* tháng 10 năm 2011

Kính gửi: Đại biểu Quốc hội Huỳnh Nghĩa
Đoàn đại biểu Quốc hội Thành phố Đà Nẵng.

Bộ Tài chính xin trả lời chất vấn của Đại biểu như sau:

Nội dung kiến nghị:

Đề nghị Bộ trưởng cho biết cụ thể về công tác điều hành, quản lý giá xăng, dầu của nước ta hiện nay? Với giá xăng dầu hiện nay thì các công ty kinh doanh xăng dầu có lãi hay lỗ? Có hay không hiện tượng "làm giá" giữa một nhóm nhỏ các doanh nghiệp độc quyền trong lĩnh vực này?

Trả lời:

I/ Về cơ chế quản lý điều hành giá xăng dầu

Điều hành giá xăng dầu hiện nay đang được thực hiện theo quy định tại Nghị định số 84/2009/NĐ-CP ngày 15/10/2009 của Chính phủ về kinh doanh xăng dầu, với nguyên tắc bao trùm là: "*Giá bán xăng dầu được thực hiện theo cơ chế giá thị trường, có sự quản lý của Nhà nước*".

II/ Tình hình thực hiện cơ chế quản lý, điều hành giá xăng dầu

Hiện nay: xăng, dầu thành phẩm đáp ứng nhu cầu tiêu dùng trong nước chủ yếu phải nhập khẩu (khoảng 70%) theo giá hình thành trên thị trường thế giới; lượng xăng, dầu sản xuất trong nước đạt khoảng 30%, giá cả được áp dụng theo giá thế giới. Vì vậy giá xăng, dầu bán lẻ trong nước chịu tác động trực tiếp của giá thị trường thế giới.

Từ khi Nghị định số 84/2009/NĐ-CP được ban hành và tổ chức thực hiện, giá thị trường thế giới năm 2010, 2011 diễn biến rất phức tạp, có những thời gian giá giảm nhưng phần lớn thời gian biến động theo chiều hướng tăng; mặt khác tình hình kinh tế vĩ mô, lạm phát ở trong nước cũng có những diễn biến không thuận lợi. Trong bối cảnh đó, để thực hiện mục tiêu bình ổn giá, Bộ Tài chính đã phối hợp với Bộ Công Thương điều hành giá xăng, dầu không chỉ bám sát các quy định của Nghị định số 84/2009/NĐ-CP mà còn bám sát các chỉ đạo của Chính phủ trong từng thời kỳ... Vì vậy có thể đánh giá tình hình thực hiện cơ chế quản lý, điều hành giá xăng, dầu thông qua 2 giai đoạn như sau:

1. *Giai đoạn doanh nghiệp tự quyết định giá trong biên độ được phép quy định tại Nghị định số 84/2009/NĐ-CP (Quý I/2010).*

Sau thời gian những tháng cuối năm 2009, giá xăng, dầu trên thị trường thế giới không có biến động nhiều, thì ngay từ đầu tháng 1/2010 giá xăng dầu thế giới đã bắt đầu có biến động tăng làm cho giá cơ sở tăng cao hơn giá bán hiện hành. Để xử lý giá phù hợp với biến động của thị trường, các doanh

ngành bắt đầu thực hiện quyền tự định giá đúng theo quy định tại tiết a khoản 2, tiết a khoản 3, Điều 27 Nghị định số 84/2009/NĐ-CP cụ thể là: Khi giá cơ sở tăng hoặc giảm trong phạm vi biên độ Nhà nước quy định doanh nghiệp được định giá thì các doanh nghiệp đã điều chỉnh linh hoạt giá xăng, dầu theo hướng có tăng, có giảm cùng chiều với sự biến động của giá cơ sở; cụ thể:

Điều chỉnh tăng giá xăng 2 lần (ngày 14/1/2010; 21/2/2010);

Điều chỉnh tăng giá dầu madút 2 lần (ngày 4/1/2010; 14/1/2010);

Điều chỉnh giảm giá dầu hoả, diesel, madút 1 lần (ngày 3/3/2010).

Việc điều chỉnh giá các lần như trên với tỷ lệ không lớn (từ 2 - 4% cho mỗi lần điều chỉnh trong biên độ dưới 7% cho phép), và đã thực hiện đúng quy trình, đúng thẩm quyền, và thực hiện đúng việc tính giá bình quân trong 30 ngày làm cơ sở xem xét điều chỉnh giá, thực hiện đúng quy định về khoảng cách giữa 2 lần điều chỉnh giá liên tiếp (10 ngày); tuy nhiên có những lần điều chỉnh giá lại chưa chú ý đúng mức tới thói quen, tập quán của người tiêu dùng, như điều chỉnh giá vào ngày nghỉ, ngày lễ trong đó có đợt điều chỉnh tăng giá xăng vào ngày 21/2/2010 tức là ngày 8 Tết âm lịch năm Canh Dần - khi cán bộ, công nhân viên, học sinh và sinh viên của các trường dạy nghề, cao đẳng, đại học - sau thời gian nghỉ Tết, bắt đầu trở lại đơn vị, cơ quan để làm việc, học tập... nên đã bị dư luận phản ứng và đánh giá là điều chỉnh giá xăng dầu “liên tiếp, dồn dập” gây tác động bất lợi đến tâm lý người tiêu dùng và có ảnh hưởng nhất định đến mặt bằng giá thị trường.

2. Giai đoạn giá xăng dầu thế giới tăng cao, lạm phát ở trong nước có những diễn biến phức tạp, Nhà nước thực hiện quyết liệt các biện pháp bình ổn giá xăng dầu theo quy định tại tiết b,c Khoản 3, Điều 27, Nghị định số 84/2009/NĐ-CP (từ Quý II/2010 đến nay) có kết hợp ở mức độ nhất định với việc cho phép doanh nghiệp tự định giá trong một số thời điểm.

Bước vào đầu Quý II/2010, giá xăng dầu trên thị trường thế giới tiếp tục biến động tăng cao hơn Quý I, đe bình ổn giá và giảm thiểu các yếu tố tâm lý tác động bất lợi đến mặt bằng giá; ngày 06/04/2010 Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 18/NQ-CP, trong đó về xăng, dầu Chính phủ đã chỉ đạo: “*Sử dụng linh hoạt, hiệu quả các công cụ phí, thuế, quỹ bình ổn giá xăng dầu, không để giá xăng dầu tăng trong thời gian ngắn, gây bất lợi đến sản xuất và tâm lý người tiêu dùng*”. Chấp hành chỉ đạo trên, từ ngày 07/04/2010 Liên Bộ thực hiện việc điều hành theo hướng: Tạm thời chưa để các doanh nghiệp tự định giá trong biên độ cho phép, thực hiện giữ ổn định giá đi liền với việc Bộ Tài chính áp dụng biện pháp giảm thuế nhập khẩu (giảm 3% - 5%); đồng ý để doanh nghiệp sử dụng quỹ bình ổn giá (400đ - 500đ/lít,kg) bù đắp phần chênh lệch giá cơ sở cao hơn giá bán hiện hành. Tháng 05/2010 khi giá cơ sở giảm so với giá hiện hành, Liên Bộ đã yêu cầu các doanh nghiệp thực hiện quyền tự định giá thông qua việc giảm giá xăng: 500đ/lít và giảm mức sử dụng quỹ BOG xuống 200 đ/lít. Ngày 08/06/2010 tiếp tục giảm giá xăng 500đ/lít, diesel: 200đ/lít, madút: 500đ/kg, dầu hoả: 300đ/lít và yêu cầu các doanh nghiệp ngừng sử dụng Quỹ BOG từ ngày 09/06/2010. Tháng 08/2010 giá cơ sở tăng cao trở lại, Bộ Tài chính tiếp tục giảm thuế nhập khẩu, sử dụng quỹ bình ổn giá, cho phép doanh nghiệp điều chỉnh tăng giá ở mức độ nhất định

và yêu cầu các doanh nghiệp phải thực hiện giãn thời gian giữa hai lần điều chỉnh tăng giá từ 10 ngày lên 30 ngày.

Từ tháng 10/2010 đến cuối tháng 02/2011, trong khoảng 5 tháng giá xăng dầu thế giới liên tục tăng cao làm cho giá cơ sở luôn tăng cao hơn giá bán hiện hành (giá xăng thế giới bình quân (USD/thùng): tháng 9: 80,58; tháng 10: 87,66; tháng 11: 90,65; tháng 12: 100,02; tháng 1: 104,34; tháng 2: 109,05; nhưng để thực hiện Chỉ thị số 2164/CT-TTg ngày 30/11/2010 của Thủ tướng Chính phủ về việc tiếp tục đẩy mạnh sản xuất, bảo đảm cân đối cung cầu hàng hoá, dịch vụ, bình ổn giá cả thị trường trong dịp Tết Nguyên đán, trong đó giao Bộ Tài chính chủ trì, phối hợp với Bộ Công Thương “*áp dụng các biện pháp tài chính, tiền tệ, thuế để giữ bình ổn giá xăng dầu*”, Liên Bộ đã yêu cầu các doanh nghiệp không tăng giá và ngay từ giữa tháng 01/2011 Bộ Tài chính đã thực hiện điều chỉnh giảm thuế nhập khẩu xăng, diesel xuống 0% và đến ngày 24/02/2011 tiếp tục giảm thuế nhập khẩu xuống 0% đối với dầu madút và dầu hoả. Mức thuế nhập khẩu đối với xăng, dầu madút giảm xuống 0% tiếp tục được giữ cho đến nay. Do giảm thuế nhập khẩu các mặt hàng xăng, dầu nên giảm thu ngân sách trong 9 tháng đầu năm 2011 ước khoảng 17.311 tỷ đồng. Song song với việc giảm thuế nhập khẩu, trong thời gian từ ngày 22/10/2010 đến trước 10 giờ ngày 24/2/2011 Liên Bộ Tài chính - Công Thương cho phép các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu đầu mỗi 3 lần nâng mức sử dụng Quỹ Bình ổn giá để bù đắp phần chênh lệch giá cơ sở cao hơn giá bán hiện hành đối với xăng (từ 550 đồng/lít lên 1.650 đồng/lít), dầu hoả (từ 700 đồng/lít lên 2.150 đồng/lít), dầu ma dút (từ 250 đồng/kg lên 1.400 đồng/lít), riêng điêden là 4 lần (từ 550 đồng/lít lên 2.300 đồng/lít), tổng mức sử dụng Quỹ Bình ổn giá xăng dầu khoảng 6.396 tỷ đồng.

Sau khi sử dụng hết các công cụ bình ổn giá nêu trên, giá xăng dầu thế giới tiếp tục tăng, nếu không thực hiện điều chỉnh giá thì doanh nghiệp gặp khó khăn, chênh lệch giá giữa nước ta (thấp) trong khi các nước lân cận (cao) tiếp tục doãng ra dẫn đến tình trạng buôn lậu xăng dầu ở các tỉnh phía nam diễn ra phức tạp; Vì vậy, Chính phủ đã chấp thuận để các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu đầu mỗi điều chỉnh 2 lần tăng giá xăng, dầu trong những tháng đầu năm 2011 (lần đầu thực hiện vào ngày 24/2/2011 và lần thứ hai vào ngày 29/3/2011).

Từ cuối tháng 5/2011, giá xăng dầu thị trường thế giới có lúc tăng, lúc giảm nhưng chưa rõ xu hướng biến động. Thực hiện theo nguyên tắc điều hành đã báo cáo Thủ tướng Chính phủ và được nêu trong Thông cáo báo chí gửi ngày 29/3/2011: *sau lần điều chỉnh giá xăng dầu ngày 29/3/2011, trong thời gian tới tiếp tục thực hiện kinh doanh xăng dầu theo cơ chế thị trường, cụ thể: nếu giá thế giới tăng, thì điều chỉnh giá trong nước, nếu giá thế giới giảm thì khôi phục thuế nhập khẩu ở mức hợp lý và thực hiện giảm giá bán (nếu có điều kiện)*. Để có công cụ thực hiện bình ổn giá xăng dầu nếu giá thế giới tăng trở lại, đồng thời để có nguồn kinh phí thực hiện các giải pháp góp phần kiềm chế lạm phát, bảo đảm an sinh xã hội, Liên Bộ Tài chính - Công Thương đã lựa chọn giải pháp tài chính như sau:

- Điều chỉnh tăng thuế nhập khẩu từ 0% lên 5% đối với diêden, dầu hoả; tỷ lệ thuế này vẫn thấp hơn từ 10% (đối với diêden) đến 15% (đối với dầu hoả) theo quy định của Biểu thuế nhập khẩu hiện hành.

- Riêng mặt hàng xăng, dầu ma dút: do chưa đủ điều kiện điều chỉnh tăng thuế nhập khẩu, nên thuế nhập khẩu đối với 2 mặt hàng này vẫn tiếp tục giữ 0%.

- Tăng thêm mức trích Quỹ Bình ổn giá xăng dầu đối với mặt hàng xăng 100 đồng/lít để tạo nguồn cho xử lý bình ổn giá trong thời gian tới.

Đến cuối tháng 8/2011 căn cứ diễn biến giá thị trường thế giới và giá thực nhập của doanh nghiệp; với điều kiện cho phép, Bộ Tài chính đã yêu cầu doanh nghiệp thực hiện việc giảm giá xăng 500 đồng/lít; giảm giá dầu hoả, dầu diêden 300đ/lít.

Như vậy, với việc điều hành giá xăng-dầu thời gian qua, trong bối cảnh giá thế giới liên tục biến động theo xu hướng tăng (giá xăng RON 92 năm 2010 so với năm 2009 tăng 26,71%, giá xăng RON 92 bình quân 9 tháng 2011 so với 9 tháng năm 2010 tăng khoảng 54%), giá trong nước tuy được điều hành có tăng, có giảm nhưng để thực hiện nhiệm vụ kiềm chế lạm phát, ổn định kinh tế vĩ mô các doanh nghiệp tạm thời chưa được thực hiện quyền được định giá xăng dầu quy định tại điểm a, điểm b khoản 3 Điều 27 Nghị định số 84/2009/NĐ-CP mà phải chấp hành các biện pháp bình ổn giá của Nhà nước để góp phần giữ ổn định giá cả thị trường.

Về nội dung: "*Với giá xăng dầu hiện nay thì các công ty kinh doanh xăng dầu có lãi hay lỗ? Có hay không hiện tượng "làm giá" giữa một nhóm nhỏ các doanh nghiệp độc quyền trong lĩnh vực này?*". Hiện nay Bộ Tài chính đã tổ chức triển khai 3 đoàn kiểm tra tình hình kinh doanh xăng dầu tại các doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu đầu mối, khoảng trung tuần tháng 11/2011 Bộ Tài chính sẽ có báo cáo cụ thể sau.

Bộ Tài chính xin trả lời chất vấn và trân trọng cảm ơn Đại biểu./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Đ/c Chủ nhiệm Văn phòng QH;
- Văn phòng Chính phủ;
- Bộ Công Thương;
- Vụ Công tác đại biểu- VPQH;
- Văn phòng Bộ (3);
- Lưu: VT, QL.G.

